

KORRALDUS

Hagudi II liivamaardla Hagudi II liivakarjääri korrastamistingimuste muutmine

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 81 lõike 3 ning tuginedes Rapla Vallavolikogu 26.06.2026 kirjale nr 5-1/2024/3474-7, Transpordiameti 18.12.2024 kirjale nr 7.1-7/24/18286-3 ja 11.05.2026 kirjale nr 7.1-7/26/18286-5 ning Osaühing Elektriväli 26.08.2024 esitatud taotlusele, otsustan:

1.1. Muuta Osaühingule Elektriväli Hagudi II liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnala nr Rapm-070 alusel kaevandatud maa korrastamisprojekti koostamiseks korrastamistingimused järgenvalt:

1.1.1. Korrastatud maa sihtotstarve:

1.1.1.1. Korrastatud maa sihtotstarve määratakse vastavalt maakatastriseadusele.

1.1.1.2 Kaevandatud maa korrastada metsamaaks ja veekoguks.

1.1.2. Uute pinnavormide nõlvade ja kaevandatud maa kujundamise nõuded:

1.1.2.1 Korrastatud ala reljeef ja pinnavormid peavad olema võimalikult looduslähedased. Karjääri küljed tuleb kujundada nii, et oleks välditud varingud, erosioon ning karjääri nõlvad tuleb katta taimestikule sobiva pinnasega. Karjääri nõlvad rajada Hagudi II karjääri alal nõlvsusega ülevalpool veetaset kruusa puhul 1:1,4; kruusaka ja jämedateralise liiva puhul 1:1,7 ning allpool veetaset 1:3. Kui projektiga planeeritakse veekogule supluskoht, siis peavad veealused kalded olema supluskohas vähemalt suhtega 1:8. Nõlvad ei tohi jääda järsuks. Keskkonnaamet aksepteerib tiigi projektis kavandatud nõlvsustega: veealune nõlvsus 18° ja veepealne 30°.

1.1.2.2 Tagada, et korrastatud ala ei kujutaks oma iseärasustest tulenevalt ohtu seal liikuvatele inimestele või loomadele ning maastiku üldilme oleks esteetiliselt vastuvõetav.

1.1.2.3 Kaldajoone kujundamisel vältida sirgjoonelisust ja teravnurki.

1.1.3. Mulla kasutamise ja käitluse nõuded:

1.1.3.1 Mäeeraldise teenindusmaale ladustatud kooritud pinnast kasutada nõlvade tasandamiseks;

1.1.3.2 Metsamaaks silutud pinnase ülemine 0,5 m paksune kiht peab sisaldama materjali terasuurusega kuni 1 mm vähemalt 25% (massi järgi) ega tohi sisaldada kive (läbimõõduga üle 10 mm) enam kui 40%;

1.1.3.3 Taimekasvuks ettevalmistatud pinnad tuleb katta taimestikule sobiliku kasvukihiga;

1.1.3.4 Fikseerida korrastamisprojekti mäeeraldise teenindusmaa piires korrastamiseks vajaliku mulla ja katendi kogus. Kirjeldada ja põhjendada valitud mullakäitlus.

1.1.4. Veerežiimi kujundamise nõuded:

1.1.4.1 Karjääri rajatava tehisveekogu sügavus peab olema valdavalt üle 2 meetri, jättes madalamad alad veetaimestiku arenemiseks;

1.1.4.2 Veekogu kaldaperv peab olema vähemalt 2 m lai ja vähemalt 1 m kõrgemal veetaseme oodatud maksimaalsest seisust;

1.1.4.3 Veekogu nõlvad/kaldad tuleb kujundada nii, et oleks välditud varingud, erosioon.

1.1.4.4 Metsamaaks korrastamisel peab korrastatud maapind olema vähemalt 0,7 m kõrgemal maksimaalsest vegetatsiooniperioodi aegsest põhjaveetasemest.

1.1.5 Bioloogilise korrastamise nõuded:

1.1.5.1 Istutusmaterjali valikul ja istutustiheduse määramisel lähtuda korrastatud alal kujunenud uuest tingimustest;

1.1.5.2 Enne haljastuse rajamist korrastatav maa siluda. Haljastusalaks ette nähtud ala võib jääda laineliseks, nõlvnurkaga alla 8°.

1.1.5.3 Korrastamisprojekti anda bioloogilise korrastamise lahendus, sealhulgas määrata kasutatavad puuliigid ja vajalik istikute arv.

1.1.6. Lisatingimused:

1.1.6.1 Korrastamislahendused peavad tagama rohekoridori toimivuse.

1.1.6.2 Korrastamisprojekti analüüsida korrastamise koosmõju Hagudi II ja Hagudi III karjääris.

1.1.6.3 Korrastamisprojekti põhjendada kasutatava tehnoloogia valikut lähtuvalt korrastamistingimustest, keskkonningimustest ja majanduslikest kaalutlustest.

1.1.6.4 Juhul kui korrastamisprojekti nähakse ette püsijäätmete kasutamist karjääri täiteks, tuleb korrastamisprojekti välja tuua täiteks kasutatavad jäätmeliigid, nende omadused ja kogused ning kirjeldada, millistes kihtides neid soovitakse täiteks kasutada. Samuti tuleb põhjendada jäätmete kasutamise vajalikkust ning selgitada, milliseid looduslikke materjale jäätmetega asendatakse.

1.1.6.5 Juurdepääsuteid veekogule teekaitsevööndisse mitte ette näha.

1.1.6.6. Korrastamise projekt kooskõlastada Transpordiametiga.

Kaevandatud maa korrastamisprojekt koostada vastavalt keskkonnaministri 07.04.2017 määruses nr 12 „Uuritud ning kaevandatud maa korrastamise täpsustatud nõuded ja kord, kaevandatud maa korrastamise projekti sisu kohta esitatavad nõuded ning maa korrastamise akti sisu ja vorm“ esitatud nõuetele.

2. ASJAOLUD

Osaühing Elektriväli (äriregistrikood 10676075, aadress Rapla maakond, Rapla vald, Uusküla, Tamme tn 9, 79530) esitas 26.08.2024 Keskkonnaametile taotluse Hagudi II liivakarjääri korrastamistingimuste muutmiseks (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis, edaspidi KOTKAS 27.08.2024 numbriga DM-129477-1).

Kaevandamisloa nr Rapm-070 (kaevandamisluba kehtib kuni 01.09.2039) alusel kaevandab Osaühing Elektriväli Hagudi liivakarjääris täiteliiv, ehitusliiva ja ehituskruusa.

Hagudi II kruusakarjäär (kaevandamisloa nr Rapm-070) asub Rapla maakonnas Rapla vallas Hagudi külas Hagudi kruusamaardlas (registrikaardi nr 724) eraomandisse kuuluvatel katastriüksustel Jaagu-Jüri (katastritunnus 66903:003:0002), Nõmme (katastritunnus 66903:003:0024), Nõmme (katastritunnus 66903:003:0023), Nõmme (katastritunnus 66903:003:0021) ja Nõmme (katastritunnus 66903:003:0022).

Taotletav ala asub Hagudi liivamaardlas (registrikaart nr 724). Hagudi II kruusakarjääri mäeeraldise pindala on 15,81 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 17,47 ha.

Keskkonnaamet on esitanud Hagudi II kruusakarjääri korrastamistingimused 19.12.2012. a kirjaga nr HJR 10-1/12/14797-4, mille järgi tuleb Hagudi II kruusakarjäär peale maavara ammendamist korrastada metsamaaks.

Keskkonnaamet muutis oma 14.01.2022. a korraldusega nr DM-112476-14 Hagudi II kruusakarjääri keskkonnaloale Rapm-070 kantud korrastamise suunda määrates selleks metsamaa ja veekogu.

Kuna olemasolevad korrastamistingimused ei ühti kehtiva keskkonnaloaga, siis palus Osaühing Elektriväli Keskkonnaametil muuta 19.12.2012. a kirjaga nr HJR 10-1/12/14797-4 esitatud Hagudi II kruusakarjääri korrastamistingimusi selliselt, et oleks ette nähtud karjääri korrastamine metsamaaks ja veekoguks.

3. KAALUTLUSED

3.1. Õiguslik alus

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 80 lg 1 alusel peab kaevandamisloa omaja kaevandatud maa korrastama tehnoloogia seisukohalt otstarbekal ajal. MaaPS § 81 lg 1 sätestab, et kaevandatud maa korrastatakse kaevandatud maa korrastamise projekti (edaspidi *korrastamisprojekt*) kohaselt. Korrastamisprojekti koostamise korraldab kaevandamisloa omaja korrastamistingimustest lähtuvalt (MaaPS § 81 lg 2). Korrastamistingimused esitab kaevandamisloa omajale Keskkonnaamet (MaaPS § 81 lg 3).

MaaPS § 81 lg 4 kohaselt peab Keskkonnaamet korrastamistingimusi esitades lähtuma keskkonnamõju hindamise soovitudest, kui keskkonnamõju on hinnatud, ja kaevandamisloale kantud korrastamise suunast. Põhjendatud juhul võib lähtuda korrastamistingimusi esitades ka muust korrastamise suunast, kui selle mõju on keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise raames hinnatud.

MaaPS § 84 lg 2 kohaselt tuleb kaevandatud maa korrastada enne kaevandamisloa kehtivuse lõppemist. Kaevandamisluba nr Rapm-070 kehtib kuni 01.09.2039.

MaaPS § 81 lg 5 kohaselt küsib Keskkonnaamet korrastamistingimuste kohta maaomaniku ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvamust.

Keskkonnaamet küsis MaaPS § 81 lõike 5 alusel 24.04.2026 kirjaga nr DM-129477-13 kohaliku omavalitsuse üksuse (Rapla vald) ja maaomaniku Osaühing Elektriväli arvamust Hagudi II liivakarjääri korrastamistingimuste muutmiseks, arvamuse andmise tähtajaga hiljemalt 30 päeva jooksul kirja saamisest. Kuna menetluse käigus palus ka Transpordiamet (16.10.2024 kiri registreeritud KOTKAS-es 17.10.2024 kirjana nr DM-129477-2) võimalust arvamust avaldada seoses Rapla valla üldplaneeringusse sisse viidud riigitee nr 15 Tallinn-Rapla-Türi uue trassikoridoriga, edastas Keskkonnaamet eelnõu ka Transpordiametile.

Rapla Vallavalitsus palus 20.05.2026 e-kirjaga pikendada Hagudi II liivakarjääri korrastamistingimuste eelnõu ettepanekute esitamise tähtaega kuni 30.06.2026 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis 20.05.2026 kirjana nr DM-129477-16).

Keskkonnaamet nõustus 26.05.2026 kirjaga nr DM-129477-17 tähtaja pikendamisega kuni 30.06.2026.

Rapla Vallavolikogu esitas 26.06.2026 kirjaga nr 5-1/2024/3474-7 seisukoha Hagudi II liivakarjääri korrastamistingimuste muutmise eelnõu kohta (registreeritud KOTKAS-es

29.06.2026 kirjana nr DM-129477-20), milles ei olnud ühtegi konkreetset ettepanekut, millega saaks eelnõud täiendada. Rapla Vallavolikogu on valmis eelnõu kooskõlastama tingimusel, et korrastamistingimuste kehtestamise menetluses on piisavalt ja põhjendatult hinnatud kavandatava korrastamislahenduse mõju keskkonnale ning rohevõrgustiku toimimisele. Vallavolikogu rõhutas, et korrastamistingimuste kehtestamisel tuleb kaaluda ja sisuliselt arvesse võtta menetluse käigus esitatud kogukonna arvamusi ja ettepanekuid (olid lisatud arvamusele) ning põhjendada nende arvestamist või arvestamata jätmist.

Keskkonnaamet vastas dokumendile „Analüütiline seisukoht Hagudi II kruusakarjääri korrastamistingimuste muutmise menetluse kohta“ 20.07.2026 eraldi kirjaga nr DM-129477-21.

Transpordiamet palus 11.05.2026 kirjas nr 7.1-7/26/18286-5 Hagudi II liivakarjääri korrastamistingimusi korrigeerida selliselt, et need arvestaksid perspektiivse ehitustegevusega ja aitaksid vältida riigile ebamõistlikke kulutusi tulevikus. Kavandatud riigitee 15 asukohas on kaevandamine mõistlik vaid tingimusel, et kaevandi tagasitäitmine tehakse tehnoloogia ja materjalidega, mis sobivad tee ehitamiseks ning tagavad tee stabiilsuse, püsivuse ja säilivuse. Ühtlasi tuleb tagada riigitee 15 teekaitsevööndi korrektne looduslik olek, st uuest teetrassist 30 m mõlemal pool äärmise sõiduraja välimisest servast. Seega tegi Transpordiamet ettepaneku, et teekaitsevööndis sisalduv transpordimaa (keskmiselt 4 m laiune mõlemal pool teetrassi) jääb lagedaks ja transpordimaast edasi metsastatakse ülejäänud teekaitsevööndi osa. Teekaitsevööndist ida suunda jääva karjääri osasse võib rajada veekogu, mis ulatuks väljaspoole teekaitsevööndit. Supluskohad jms rajada väljaspoole teekaitsevööndit, seega juurdepääsuteid veekogule teekaitsevööndisse mitte ette näha.

Osaühing Elektriväli tõi oma 20.05.2026 e-kirjas välja, et ei saa nõustuda Transpordiameti poolt pakutud konkreetsete ettepanekutega ning kommenteeris oma seisukohti järgnevalt:

1. Tegemist ei ole riigi-, vaid eramaaga.
2. Pole otstarbekas alustada tee muldkeha ehitusega enne seda, kui ei ole tee projekti, pole otsustatud täpne trassikoridor ja pole veel isegi otsustatud üldse antud kujul tee ehitus. Rapla Vallavalitsusega kooskõlastatud perspektiivne trassikoridor on alles valla üldplaneeringu eelnõu staadiumis, mille kehtestamist alles hakkab arutama vallavolikogu. Seejärel tuleb avalik arutelu ja kehtestamise protseduur, mille käigus võidakse üldplaneeringusse sisse viia muudatusi. Senini kehtib praegune üldplaneering, milles puudub igasugune viide tee nr 15 koridori muutmisele. Hagudi II kruusakarjäär ei ulatu tee nr 15 teemaale ega tee kaitsevööndisse.
3. Oleme nõus arvestama soovitud tee kulgemisjoonega, mis on Transpordiameti kirjas näidatud „laia lilla joonega“. Selle joone alla jääv varu on meil aga juba kaevandatud ning on teostatud ka tagasitäide. Osaliselt on juba ka metsa taimed istutatud. Seega olukorras, kus puudub tee projekt, ei ole mõistlik paigaldatud tagasitäidet välja kaevata ja tee muldkeha ehitada ning samuti pole mõistlik juba istutatud puid soovitud tee alal + 4 meetrit välja kaevata. Las rohekoridori toimimiseks kasvavad puud senikaua, kui võimalik.
4. Tingimust, et rajatav veekogu ei ulatuks planeeritud tee nr 15 kaitsevööndisse oleme valmis täitma.

Keskkonnaamet edastas need seisukohad Transpordiametile, kes vastas 26.06.2026 kirjaga nr 7.1-7/26/18286-7. Kuna kaevandaja kirja kohaselt on materjal vastaval huvide kattuvusega alal välja kaevandatud ja tagasitäide samuti tehtud, siis on Transpordiametil edasiste tegevuste kavandamisel vaja teada, mis materjalidega, millal, mis alal täpsemalt, milliste sügavusteni ning kuidas vastav tagasitäide tehtud on.

Keskkonnaamet on seisukoha, et kuna tiigi kaevamine on tehtud mitte keskkonnaloa alusel vaid kohaliku omavalitsuse poolt antud ehitusloa alusel ning vastava projekti alusel, saab Transpordiamet sellekohast täpsemat informatsiooni küsida otse kaevandajalt või kohalikult omavalitsuselt.

Transpordiametile jäi arusaamatuks, et miks aktsepteeritakse olukordi, kus korrastustingimusi taotletakse ja korrastusprojekt esitatakse alles siis kui juba suurem osa kaevandamisest ja tagasitäitest on tehtud.

Keskkonnaamet selgitab, et antud juhul on tegemist kahe erineva protsessiga, mida menetlevad erinevad instantsid. Maavara on väljatud ja soovitakse ka täiendavalt väljata keskkonnaloa alusel, mida menetleb Keskkonnaamet ning ehitusloa alusel, mida menetleb kohalik omavalitsus.

Lisaks Keskkonnaameti poolt esitatud korrastamistingimustele tuleb korrastamisprojekti koostamisel lähtuda MaaPS § 81 lg-s 9 sätestatud nõuetest.

Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 40 lõikele 1 peab haldusorgan enne haldusakti andmist anda menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Samuti soovis Transpordiamet, et pärast korrastustingimuste eelnõu täiendamist, esitataks korrastamistingimuste eelnõu uuesti Transpordiametile seisukoha andmiseks.

Keskkonnaamet edastas xx kirjaga nr xx korrastamistingimuste eelnõu Osaühing Elektriväli-le ja Transpordiametile arvamuse andmiseks.

Osaühing Elektriväli XX
Transpordiamet XX

3.2. Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lg 2 p 2 ja § 27 lg 1 kohaselt annab Keskkonnaamet eelhindangu selle kohta, kas kaevandatud maa korrastamisel on oluline keskkonnamõju. KeHJS § 22 sätestab, et keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

KeHJS § 6 lg 2 loetelu on § 6 lg 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi määrus). Kavandatav tegevus (Hagudi II liivakarjääri korrastamine) ei kuulu KeHJS § 6 lg 1 loendisse ega ka määruse loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lg-te 3 ja 4 ning määruse alusel ei ole antud juhul keskkonnamõju hindamise algatamine kohustuslik, samuti ei ole vajalik eelhindamine ning keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kaalumine.

Tulenevalt eelnevast ei ole vajalik koostada keskkonnamõju hindamise eelhindangut Hagudi II liivakarjääri korrastamistingimuste andmisel.

3.3. Jäätmete kasutamine

Hagudi II liivakarjääri puhul tuleb eelisjärjekorras kasutusele võtta karjääri töötamisega kaasnev turustamiseks sobimatu looduslik materjal (katend). Juhul kui ladustatud katendist ei piisa karjääri korrastamiseks, tuleb täiendav täitematerjal karjääri juurde tuua. Teatud tingimustel on karjääri korrastamisel võimalik täitmiseks kasutada püsijäätmeid. Püsijäätmed peavad asendama looduslikke materjale mahus, mida oleks muidu korrastamisel kasutatud.

Täitmisel peab ettevõtte jälgima, et taaskasutatav materjal ei sisaldaks ohtlikke aineid üle kehtestatud piirnormide (keskkonnaministri 28.06.2019 määrus nr 26 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ lisas toodud piirväärtused) ning ei sisaldaks orgaanikat (oksad, lehed jms). Jäätmete hulgas, mida kasutatakse karjääri korrastamisel, ei tohi olla klaasi, plasti jms jäätmeid, mis võivad klassifitseeruda püsijäätmeteks, kuid mille puhul tuleb vastavalt jäätmehierarhiale eelistada ringlusse võttu uute toodete valmistamisel. Juhul kui karjääri korrastamisel tekib vajadus kasutada püsijäätmeid, siis peavad nende leostumisinäitajad jääma alla keskkonnaministri 21.04.2004 määrust nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeola omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“ lisas 2 toodud piirväärtustest. Konkreetsed jäätmeliigid ja nende kogused, mida soovitakse korrastamisel kasutada, kihid, kuhu neid soovitakse karjääri täitmisel paigutada ning sobilikud jäätmete omadused, millele kasutatavad jäätmed peavad vastama, tuleb kirjeldada korrastamisprojekti.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule